

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	20 ก.ย. 2555	43	15328	3

กะเหล้ง ชื่อแอกอ้อมคนล้านนา พระยาการทำแอกสไลคอควายไถนา

การไถนาต้องใช้ควาย หรือวัว เผลออ
บางแห่งใช้ช้างไถนาก็มีให้เราเห็นๆกัน ในชีวิตประจำ
วันของผู้คนในล้านนาไทย มาวันนี้จะขอนำเรื่องแอก
อ้อมที่มีลักษณะไม้กะเหล้งมาเล่าสู่กันฟัง

คำว่าแอกอ้อม หมายถึงแอกหน้าหรือ
เล็กที่ใส่อ้อมคอสัตว์ที่ใช้ไถนา หาก
เป็นแอกใหญ่เรียกกันว่า แอกต่าง ส่วน
แอกด้านล่างเรียกกันว่า แอกอ้อม
เพราะมันต้องอ้อมคอสัตว์อยู่ด้านล่าง
เพื่อให้เชือกสอดเข้ากับแอกใหญ่ด้าน
บน ดูเหมือนปลูกสวมคอสัตว์เพื่อใช้
ลากคันไถหรือลากแพงเฟืองในการ
คราดไถนา

ส่วนมากที่เราเห็นแอกอ้อม

จะเป็นแอกที่โค้งงอเล็กน้อยเป็นชิ้นเดียวไม่แบ่งแยกออก
จากกัน เจ้าของนิยมทำแอกอ้อมจากกิ่งไม้มะขาม กิ่ง
ไม้ที่มีลักษณะเหนียวแข็ง เพื่อจะทนแรงลากไถจาก
กำลังของสัตว์ที่กำลังใช้ไถนาได้ดี

การทำไม้กะเหล้งเพื่อใช้เป็นแอกอ้อม
เคยถามสลาหรือผู้ที่เป็นช่าง ได้ความว่า การทำแอก
กะเหล้งต้องไปหาไม้ที่แผ่นเหนียวแข็งแรงมาสอง
แผ่น ทำการลากตัดแต่งให้ยาวสั้นตามที่ต้องการ กะว่า
หากนำมากะเหล้งสอดขั้วกันแล้ว ต้องมีความกว้าง

กลุ่มภารกิจจดหมายเหตุและสารนิเทศท้องถิ่น

00073

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้

NORTH CLIPPING 2556/

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	20 ก.ย. 2555	43	15328	3

สวมคอสัตว์ที่ใช้ไถนาได้ดี

เมื่อตัดแต่งความยาวได้ตามต้องการแล้ว
จึงเจาะรูด้านปลายที่ใหญ่พอเป็นรูให้หัวไม้กะแหลัง
อีกด้านหนึ่งเข้าสอดกันได้ หลังจากนั้นจึงตัดแต่งหัว
ไม้อีกด้านหนึ่งให้เป็นปมมีคอดโกสหัวเพื่อสะดวกใน
การผูกมัดเมื่อทำแอกแล้วจึงทำแอกสอดโดยการ
ตัดแต่งหัวแอกด้านใหญ่ให้เป็นปมรอยคอคอดใหญ่
พอสอดเข้ารูแอกที่ทำไว้ก่อนหน้าแล้ว หลังจาก
นั้นจึงทำการตัดแต่งปมปลายแอกอีกด้านหนึ่งเพื่อ
สะดวกในการผูกมัดเชือกเข้าต่อแอกใหญ่

การใช้แอกกะแหลัง เมื่อนำสัตว์เข้ามา
ในร่องเชือกแล้ว จึงนำแอกต่างขึ้นวางบนคอสัตว์
ที่ไถนาปล่อยแอกกะแหลังสอดเข้ากันให้กะแ
หลังหรือไขว้กันเพื่อตึงกันไว้มิให้หลุดออกแอกกะแ
หลังก็สวมคอสัตว์ไถนาได้ตามความประสงค์

ภาพ แอกกะแหลัง นาโน ม.แม่โจ้
เชียงใหม่.

...นิคม พรหมมาเทพย์...